

ששענסטאכאווער צייטונג

צווייטע יארונג פון דער צייטונג
פארשטאנדן פון דער צייטונג
פארשטאנדן פון דער צייטונג
פארשטאנדן פון דער צייטונג

Piątek d. 1 grudnia 1933 | 3-16 דיכט צינדען | פרייטאג, 1 דעצעמבער, 1933

פולישער יוד, ערפיל דיין חוב פאר דיין אומגלייכע ברידער פון דייטשלאנד!

CHRON PŁUCA — PAL GILZY „TYTONIÓWKI”

אונזער שוועסטער און שוועסטערין רייזע
מיענטקעוויטש צו איהר חתונה מיט ה'
יהושע ראזענצווייג ווינשען מיר פילע
גליק און ערפאלג אויף זייער נישט
ישראל סקאוורצק און פרוי.

צו פערקויפען
אנ'איינשטאקל הויז מיט א גארטען
אין טשענסטאכאוו
נאדוועסטשנא נר. 8 נעבען דער קאטעדראל
ערקונדיגען זיך ביים הויז-וועכטער.

ה'ר"ט! נוצט אויס די געלעגנהייט! דעטייל!
און קויפט-איינ אייערע מאנאפאקטור - סחורות אין
דער רעזעלער פירמא פון

ל. לעדערמאן, אלע 7
וואו איהר קענט גלייכצייטיג בעניסען פון דער
בילגעו ווייסער וואך!
געדענקט די אדרעס 1 אלע 7 נר. 7.

ר"ר 5. גוטשמאן.
Dr. Med.
Leon Guttman
lekarz chorób wewnętrznych
przeprowadził się na ul.
NOWY RYNEK 4, I-PIĘTRO
róg ul. Berka Joseł. 2
№ tel. niezmienny 17-44.

SZKOŁA TAŃCÓW
baletm. K. Kosteckiego
w lokalu własnym Waszyngtona 6,
przyjmuje zapisy na kursy, lekcje od-
dzielne codziennie od 10 rano do 9 w.
Opłata za lekcje przystępna
Sobota 2 r. h. 8' אונטער פראקטישע לעקציעס
פאר יודישע געזעלשאפט און אויך יעדן שבת
8' אונטער. לעצטע סונטאג - שלאנגערס. ביליגער פרעזענטי

אין קורצען אין „לונא”
„KAWALKADA”

Wytworne Parie
używane obecnie
wody kwiartowej
FLEURS DE VARSOVIE
CRÈPE SATIN
DEUX FLEURS
Lotos. Warszawa

באראכאוו - היים קאפערניק 11.
מארגען, שבת, 2 א זייער נאכמי-
טאג אין ערשטען טערמין, 5 מינוט
נאך 3 אין צווייטען טערמין ביי יע-
דער צאהל אנוועזענדע קומט פאר די
אלגעמיינע פערזאנלונג פון דער פאר-
טיי. דער אנטייל פון אלע חברים
ווערט דיסציפלינאריש געפאדערט.

דעם חשוב'ן געזעלשאפטליכען כלל-טוהר ה' ווילהעלם זשעריקער און פרוי
צו דער חתונה פון זייער זון
אנזש. יעקב זשעריקער מיט פרא. זאשיא גרעניניץ
ווינשען א הארציגען מזל-טוב און פילע נחת.
די פערזאנלונג, דירעקציעס און פערסאנאל
פון די מענער-און פרויען-אונטער-קורסען
ביי דער האנדווערקער-שולע.

Pozory mylą!
Niech Szanowna Pani nie
da się wprowadzać w błąd
pozorną taniością. Rze-
czy najlepsze są w prak-
tycznym użyciu jednak
najtańsze. Podobnie jak
istnieją różne gatunki
herbaty i kawy, tak też
istnieją różne gatunki
mydła. Mydło „Kollontay
z pralką”, zawierające
glicerynę, kosztuje być
może 30 groszy więcej
niż tak zwane „tanie”
mydła, natomiast jest
co najmniej o całego zło-
tego więcej warte. Nie
dajcie sobie narzucić
kawałka innego mydła ró-
wnej wielkości jedynie
dlatego, że jest nieco
tańszy. Pozory mylą!
Mydło „Kollontay z pral-
ką” jest jednak tańsze,
bo jest lepsze.

**Prosimy
zważać**

**Mydło
Kollontay**
na znak ochron.
PRALKA

z pralką jest lepsze...

דעם טיעפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דעם דיין ר' נחמן
גרינפעלד און קינדער צוליעבן פריהציטיגען טויט פון זייער
פאמיליע און מוטער
נ"ע מינדל
בנחמת ציון ינחם.

מיר נעמען אנטייל אין צער פון ר' **נחמן גרינפעלד** מו"צ דפה
און פאמיליע צוליעבן טויט פון זייער הייטגעליבטער פרוי און מוטער
נ"ע מינדל
המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
פאמיליע ווארשויער.

בוה אנו מביעים את רגשי השתתפותנו בצערם של ר' **נחמן**
גרינפעלד מו"צ דפה ומשפחתו למות עליהם אשתה ואמם
נ"ע מינדל
בתוך שאר אבלי ציון וירושלים תנחם.
יצחק גרינצער ורעיתו.

בלייבט געזונד!
מיינע ליעבע עלטערן, געשוויסטער, פאמיליע,
פריינד און חברים צו מיינ אפפאהר נאך מעקסיקא
יעקב שטיינהארט.

קאמעראל-טעאטער.
פרייטאג, דעם 1 דעצעמבער, 8-45 אונטער טרעט אויף
אירא קאמינסקא
מיט משה ליפמאן און אויסגעצייכענטען אנסאמבל
אין דער פרעכטיגער 3-אקטיגער פיעסע
איהר לעצטע פראפע
בילסטען שוין צו בעקומען אין דרוקעריי פון ה' באטשאן, אלע 6 אין אין סאג פון דער
פארשטעלונג פון 7 אונטער ביי דער קאסע פון טעאטער. אדמ. דוד העלפמאן.

KLUB SZACHISTÓW
zawiadamia, że
turniej szachowy o mistrzostwo m. Częstochowy
rozpocznie się dn. 8 grudnia 1933 r. w lokalu
klubu, I-sza Aleja 14 o godz. 16-ej
Zapisy przyjmuje się do dn. 5 b. m. włącznie od 19 do 21-ej.

בעקאנטמאכונג.
דערמיט מאך איך בעקאנט, דאס
אין מיינ יוטע און בוימוואל-געשעפט
איז גלייכצייטיג צו בעקומען
מאנופאקטור = סחורות
„LA CZENSTOCHOWIENNE”
צו קאנקורענצעפיהגע פרייען.
מיט אכטונג
M. Kopiński, Ogrodowa 5. tel. 24-65

דער פאמיליע **נאָלדמאן** צוליעבן טויט פון זייער מאן
און פאטער, אונזער ליעבען אַנקעל
נ"ע יצחק
אונזער טיעפסטען מיטגעפיהל
המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
פאמיליע היימאן.

Koleżance naszej
MARYSI GRYNFELDÓWNE z RODZINĄ
z powodu śmierci Ich **M A T K I** b. p. **MINDLI**
wyrażamy nasze najgłębsze współczucie:
F. Warschauerówna, E. Hochermanówna, R. Abramsonówna i L. Grundman.

Koleżance naszej
KAROLI GRYNFELD z Rodziną
z powodu śmierci Ich **M A T K I**
b. p. **MINDLI**
składamy wyrazy głębokiego współczucia
Meniek Jarkowizna i Józek Cymerman.

פֹּה מִיַּז רִיחָו נֶאֱחַ אֶרֶץ=יִשְׂרָאֵל

נעפונס זיך א גרופע חלוצים, יונגע
מענשען, פאר וועלכע פאלעסטינע איז
זייער אידעאל, זי גרופירען זיך צוזא-
מען אויפ'ן צווישען-דעק, די פיס אוי-
סערנע שפארים אונטער'ן קערפער, אריינ-
טאליש און מיט שטראהלענדע פנים'ער
איז זייער בליק נעווענדעם צו מורה,
וואו עס קווארטעם ווע א צוגאנגס-
מיט הילכענדע שטימען זונגען ווע
אריין-ישראל-לייערע, וועלכע פערקליי-
נען די שוף און פערטראגט זיך ווייט
אין חלל-הים, פון אנטדערע וועט
הערט מען סטרווע פאלקס-לייערע.
צווישען די מיט-ווענדע הערשט א
יי-מ'דיגע שטימונג, עס איז גארנישט
צו בעמערקען עפס א בענקעניש נאך
דעם אין גלות איבערגעלאזען.

אין פערשרדענע הינקלען פון שוף
ווצען פאטערס מיט קינדער און לער-
נען נאך א שטיקעל חושב, אדער קי-
קען אריין אין אנדערע ספרים
נישט אלץ זענען אבער פערנומען
מיט דער לעהרע. עס איז דא א מל-
העלעק זינען זיך אויס'ן שוף נעמיט-
ליך און עס אינאנצ-עסירען זי נישט
די פאמאזשירען פון דער דריטער קלאס,
זי זינען זיך רוהיג איין זעקע אויס-
לייג-שווערעלעך, קוקען בלויזן הי-
מל אהיין און זיערע געדאנקען א-
נען אין די הויכע העלעסן, דאס זע-

באלד האבען די נייע אויסגעוועהל-
טע גמאים און דער קאָמיטעט אנגע-
הויבען אַן אייגענעם שטעטיגקייט, ווי
אויף איינער פון איהרע זיצונגען האט
ה' ב. באָטשאַן אַריינגעטראָגען אַ פאַר-
שלאָס צוליבע דעם וואס די שוהל איז
שטארק רוינירט - זי פולשטענדיג צו
רעמאָנטירען. און אויף ראש - השנה
תרפ"ד איז שוין געוועזען די שוהל
פולשטענדיג רעמאָנטירט און האט גע-
מאכט אויף אלע מתפללים דעם בעס-
טען איינדרוק, פרעמדע בעזוכער הא-
בען זיך זאָגן אַז אַייגענדריקט וועגען
דער שוהל, און מען קען זי אנרופען
אַ בית-המקדש מעט.
אין חשוון תרפ"ז (1926) איז אויפ'ן
פאַרשלאָס געבאָי ה' ב. באָטשאַן
געגרינדעט געווארען אַן אַהנהפּראָצעס-
טיגע גמילת-חסד קאָסע ביי דער שוהל
"אהל יעקב" פאַר איהרע שטעטליכע
און צו דעם צוועק איז איבערגעוועזען
געווארען פון דער שוהל-קאָסע 2000 זל.
דעם גבאי און קאסירער ה' משה אייזנער.
די גמילת חסדים-קאָסע האט באלד
אנגעהויבען איהרע שטעטיגקייט, וועלכע
זי פיהרט ביזן היינטיגען טאָג צעבענ-
דיג ה'לוואות ביז 500 זל. פאַר אַ מיט-
גלידער.

די שנה שנימט זיך אדורך, ווי א
רייז אין מיטען דעם שעהנעם בלייזען
ים און ווארעם אונגעהויערע העלען.
אויבער שראגען זיך זינט און לאזען
העכער הימלעך זיך א שניט וועסען
שנים די העלען פערטראגען ווי אין
דער הימלעך.

לִּצְנָנוּם נִקְחָם דִּן שִׁיף אִיהֶר חֶץ
טָעַן חֶץ נֶאָךְ מִרְחָ, מֵאֲנֶכֶּ קִיקְעֵן נֶאָךְ
צוֹ וְעֵהוּ דִּן לִקְצֵט אִין אִינְצֵלְטֵץ
שְׂפִיצֵן הַיּוֹצֵר פֿון מַעֲרֵב.
דִּן שִׁיף אִין פֿול, בִּמְעַט נֶהַר מִיט
יִירֵדֵן פֿון פֿערִשְׂדֵּעַ לִקְנֵדֵר אִין
מִקְסוּחַ, מִיט אַלְעֵרלֵךְ לִשְׁנוּחַ, יִיעֲדֵר
אִינְדֵּר הָאָט נֶאָךְ מִיטְנֶעמֶען פֿון וִין
הַמַּסָּט אַ שְׂמִקֵּל צִיטוֹנֵי, לִיּוֹס חֶץ-
כֶּר מֶען דֶּרְקֵנֶם עִין חֶלְכֵּן לֵאמֹר
עַר אִיז. מִיטְטֵנֶם אַפֶּדֶר וְעֵנֶן עֵם
יִירִישְׁעֵן אִין הֶעֱבֵרְאִישֶׁן צִיטוֹנֵעֵן.
עֵם אִיז צוֹ בִּמְעַקֵּקֵן, אִין אֶרֶץ-
מֶע מִיל פֿאַסאַשִׁירֵעֵן וְעֵנֶן עוֹסֵק אִין
הֶעֱבֵרְאִישֶׁן חֶץ-מַעֲרֵב-בִּיכֶר, אִיז צו
קֵעֵנֶן דִּן עֶרֶשֶׁט נִיטִינֵעֵן חֶץ-מַעֲרֵב,
חָאָם מִבְּרוּכִים אִין אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל.
אִיף דֶּער שִׁיף הֶעֱרֵשֶׁט דֶּער־חִמֵּל
אַלֶּס אִומַנְאָנֶס - שְׂפֶאָךְ דִּמְשֵׁט, אַפֶּשֶׁר
דֶּרְפֵּאָה, חִמֵּל דִּרֵּי פֶּרְטִיל וְעֵנֶן דִּרֵּי-
טֶשֶׁע יִירֵדֵן.

שטאט „פאקטירירם“ אויף „אהל יעקב“
און צו דעם זעלבסטעזערשענדען גבאי
ה' זיבעער צוגעגעבען צוויי נייע
גבאים די ה"ה אפרים באָכענעק און
לייב פויטט און אַלס קאָסירער - ה'
ראובן פישמאַן.
אין אַ געוויסער צייט שפּעטער זש-
טער זענען ווידער פארגעקומען אַלגע-
מיינע וואַהלען פון גבאים מיט אַ קאָ-
מיטעט, אַלס גבאים זענען געוועזענע
געווארען די ה"ה אפרים באָכענעק,
אברהם ווארהאַפטיג און נחמ' פישמאַן
און אַלס קאָסירער ה' בעריל באָטשאַן.
אין יאָהר תרפ"ג (1923) איז ווידער
געשלאָסען געווארען צו רופען אַנ-
אַלגעמיינע פערזאָמלונג מיט'ן וואַק
אויסצוואַהלען אַ פערזאָמלונג און 9
פּערזאָנן: 3 גבאים און 6 מיטגלידער
אין דער פערזאָמלונג. אין רעזולטאַט
זענען געוועהלט געוואָרען אַלס גבאים
די ה"ה אפרים באָכענעק, בעריל באָ-
טשאַן און אברהם שומאכער.
אַלס קאָמיטעטס - מיטגלידער ה"ה:
מרדכי האַפּטאָט, משה מרדכי צפּעטיין,
פייזלי פּראָפּערט, שמואל פיינער,
גנזימ זאָסענבוים און מתחם שעפּטער.
קאָסירער ה' מ. עזשטיין.

זאל היטען דעם צווייטען און ווער עס
וועט טראָגען אַ משה אין שבת, וועט
גע'קס'ט ווערען: דאס ערשטע מאל –
חי פנים, דאס צווייטע – שני פעמים חי
פנים און דאס דריטע מאל ווערט ער
גענצליך אויסגעשלאָסען פון דער חברה
בקהלם אל יחד.
די גאָנצע חברה, שוין אַריינרעכ-
נענדיג דעם חזן, שמש און די צוויי
פעלדשער'ס איז בעשטאָנען פון 28
מיטגלידער.

די חברה האט זיך גלייך נאָך דער גרינדונג געצינגען אַ מנין אין דער אַלעז 8. גענומען זיך און שרייבען אַ ספר-תורה, אָבערהיטען, און אַלע איה-רע מיטגלידער זאָלען שבת זיין ביים דאווענען און פון דאמאלס אָן האבן דער חלילה השבת ביי די מיטגלידער גענצליך אויפגעהערט.

דאס מנין האט געקומען דעם נאָ-מען, פּאָקטיריס - מנין" און אַלס די שרשטע גבאים זענען געשטימט געווא-רען: פרץ זילבער און די חברים: בע-ריל וועלסמאן און זיסמאן זילבער; קא-סירער גדליה גיימאן.

אין יאהר תר"מ (1880) האט זיך
דאס מנין איבערגעטראָגען אויף דער
זעלבער אַלע נ.ר. 4, אויס'ן ערשטען
הויף און זיך דאָרט געפונען ביז'ן יאהר
תרנ"ג (1893). ווען דאס מנין איז צו-
לעבט אַ שרפה, וואס איז אויסגעבראָ-
כען אין זעלבער הויז, גענצליך אָנגע-
ברענט געווארען.

אויף דער השתדלות פון גבאי ה' זילבער האָט דער הייז - אייגענטימער ר' נתן פאנקאווסקי אויפגעשטעלט אַ שוהל, וועלכע דירעקטע חברה, טוב וחסד" האט אָנגעדינגען אויף אַ משך פון צעהן יאהר, וואס געפונט זיך דאָרט ביי'ן הייזטיגן טאָג.

די שוהל האט ביי דער היגער יודי- שער געפֿעלקערונג בעקומען דעם גא- מען, פאָטאָוירים-שוהל."

במשך פון דער צייט זענען די גרע-
סטע טייל גרינדער געשטארבען און
אויף זייער אָרט זענען געקומען נייע
מיטגלידער אין אַ גרעסערער צאָהל -
פון די אָנגעזעהענסטע היגענע בעלי-
בתים, אַזוי, אַז דער "שורש פון וואַנען
די שוהל שטאַמט איז פּערגעסען גע-
וואָרען" איז זי געוואָרען איינע פון
די ערשטע בתי - מדרשות אין אונזער
שטאָט.

די
אין יאָהר 1916 איז שוין פון די
אַלע סאַטטירירן אַחוץ דעם גבאי ה'
זיכער נישט געפליבען קיין זכר, און
אזוי ווי די יעצטיגע ממשלים האבען
געוואָלט, אז דער נאָמען „סאַטטיריר-
שולח" זאָל גענעדערט ווערען, זענען
זיך אַלע צוזאַמענגעקומען אויף אַמלוה
מלכה די ערשטע סליחות נאָנט תרע"ו
און די שולח מושנה געוועזען אַ-

וויך ווידער אלע אוואמענקומען שוין
 ביי אַ גרויסער סעודה, אין וועלכער
 עס האבען אויך אַנטייל גענומען דער
 שטאָט־חזן אברהם בער הכהן שפירא
 און שמש אברהם בער שאכער, און די
 חברה איז געגרינדעט געווארען.

א חוץ די 24 פאָסטאַרען זענען אויך
 אַלס מיטגלידער אין דער חברה אַריינגע-
 גענומען געוואָרען דער חזן און שמש,
 כדי די חברה זאָל האָבען מעהר קיום.
 באַזד אויפ'ן אָרט איז געמאַכט גע-
 וואָרען אַ פּונקט, געשריבען דורכ'ן חזן
 שפירא אין אַ שורית־כתב, מיט אַ זעהר
 שענהער שריפט, אין וועלכער יעדער
 מיטגליד האָט בעקומען אַניקסטראַ
 פּלאַט.

די חברה האט בעקומען דעם נא-
מען „טוב וחסד“. דאס פאָדער - בלאַט
לויטעט:

„רודפי הצדק דורשי טוב וחסד“.
האחד למשנהו גבולו לא יסיג,
איינער זאָל מיט דעם צווייטען נישט
קאָנקוריירען, וואָס אחיהו יעזר ויחמוד
גלרעווע יאמר חזק“, אַנִיאַרמען מיט-
גלייכע צו אונטערשטיצן, ווײַס השבת
קדשה והרף מלחמה צו דעם שבת
צו היטען און נישט צו אַרבייטען.

דאס רוב תקנות, וועלכע געפינען
יך אין פנס זענען אלץ ווענען אב-
היטען די דריי גרוינד-פרינציפען אויף
וועלכע די חברה איז מיסד געווארען:
אָנזעהיטען שבת, נישט קאָנקורירען,
אונטערשיצען אַ געפאַלענעם מיט-
גליעד.

כאַראַקטעריסטיש איז דער פּונקט
 "א אין פּונקט, וועלכער לייטעט: „די
 צוויי פעלדשערס הבחור אהרן יעקב
 בראַנציאָוואָסן און איצקע נאָוואַק
 פערפלייטעט זיך צו געהן בחנם אַ
 אַלע קראַנקע פון דער חברה „טוב
 וחסד“, דערפאַר נעמען אויף זיך די
 מיטגלידער באַמאָנות נישט צו רופען
 קיין אַנדערען פעלדשער, בעת זייערס
 אַ גאָס וועט קראַנק ווערען, גאָר איי-
 נעם פון די צוויי, אַ חוץ ווען זיי ווע-
 רען נישט קיין צייט האַבען“.

פונקס י"ג זאגט:
עס ווערען בעשטימט ספעציעלע 2
גבאים, וועלכע האבען די אויפגאבע
אכטונג צו געפען, אז עס זאל נישט
פארקומען צווישען די מיטגלידער און
חילוק שבת, חוץ די גבאים, איז אויך
די פליכט אויף די חברים, אז איינער

אין די פופטיגער יאָהרען פון פער-
גאַנגענעם יאָהרהונדערט איז טשענס-
טאָכאָו געוועזן אַ האַנדעלס-צענטר.
פיעל יודישע משפחות האָבען געהאַט
פרינסה פון די צוגעקוינטע פריצים פון
דער אומגעזענד, וועלכע האבען אַפט
געשטעלטליך בעזוכט אינווער שטאָט.
אַחוץ סאָרנים האבען אײַך פערדינאָ
בײַ די פריצים עטליכע צוואַנגי יו-
דישע מעקלערס (פּאַקטאַרען), וועמענס
בעשעפטיגונג איז בעשטאַנען אין אַב-
וואַרטען די פריצים בײַ דער באַהן,
פערשאַפּען פאַר זײַ האַטעלען, פערקוי-
פּען זײַערע תּרבוּת און פאַר דעם
גאַנצן אײַנקויפּען אַלץ נוצליכע פאַר
זײַער ווירטשאַפּט; די דאָזיגע חפּצים
ווערער אַבטראָגען צו דער באַהן און
אַזוי אַרום פערדינאָ פּראָוויזיעס בײַ די
סאָרנים און לעצט-געלד בײַ די פרי-
צים.

אויף די היגע יודען האט אָבער
געמאַכט אַ שלעכטען איינדרוק דאס,
וואס די זעלבע פאָטאָגראַפן האבען זיך
פון זייער אַרבייט נישט אָנגעזאָגט
אויך אין די שבתים און ימים - טובים
און בעת אַלע יודען זענען מיט די
טליתים אין די הענד געגאַנגען צום
דאווענען, זענען די יידישע מעקלערס
מיט די פרייצשע פּעקלעך - געגאַנגען
צו דער באַהן.

אלע השתדלות פון רב און חשובי
העיר צו פערמיידען דעם חלול-שבת
האט גארנישט געהאלפֿען, ווייל יעדער
האט מורא געהאט פאר דער קאנקו-
רענץ פון צווייטען.

אין יאהר תרכ"ד (1863), נאכדעם
ווי אין זאגנד איז צוריק רוהיג געווא-
רען נאך דער פאוסטאנע און די
פריצים האָבען וויעדער אָנגעהויבען
צו קומען אהער, זענען דורך דער אי-
ניציאטיוו פון איינעם פון די פאקטא-
רען, פרץ זיכער, צוזאמגעטרופען
געווארען אין דער ענגער וואוינונג פון
א חב"ד, אליקים זעלסטען אויף דער
גאדזשעטשאַנאָ גאס, אַלע יודישע מעק-
לערס און ביי אַ גלעזל' מסקה איז
געשלאָסען געווארען צו גרינדען אַ
חברה, וועמענס הייפּט-צוועק זאל זיין:
צו פערמיידען דעם חלל' שבת, נישט
צו פיהרען קיין אַנקורענץ צווישען זיך
און בעת אַנאָמליע, זאל דער מיט
גלייך בעקומען שטיצע.

וואָס געהערט, וואָס געזעהן.

מיט דער גרויסער פאמפע...

ס'עיוסטרט אין טשענסטאָכאוו
געזעלשאַפט א. נ, "מלבוש ערומים".
אַמאָל, אין יענע גוטע צייטען, ווען
מענטשן האָבען געלעבט בהרחבה'דיג,
האָט אַזוי נישט געפעהלט קיין אַרימע
פֿייט, און עס שטעהט אין פּסוק:
כִּי לֹא יִחְדָּר אִבְלִין מִקִּבְרֵהָ אַרְצָה - די
גבירים בעטען, אָז עס זאָל זיין וואס
מעהר אַרימעלייט, כדי וויער עשירות
זאָל זיך מעהר אַרויסזעהן און דערביי
זאָלען זיי קענען צוואַרפֿען אַ ביינדל
לאמור אַזוי צו זאָגען: נאָט, זעהט,
וואס פאַר אַ בעל־טובות מ'זענען...
גישט פאַר אַבער בין איך אויסען.

הכלל, ארימלייט זענען שטענדיג
געווען אין וועלען זיין ביז משיח וועט
קומען. כ'וייס? און אפשר שפעטער
אויך... איז אבער געקומען א ווינטער-
אקציע, מען האט זיי מנציל ומלביש
געווען פון קאפ ביז די פיס, אזוי, אז
מען האט באמת געקאנט עס אנרופען
מלביש ערומים - דאס אנקליידען נא-
קאפט.

איך געדענק בעת דער מלחמה אין
1916 יאהר, אויב איך האָב נישט קיין
טעות, ווען ס'איז אונגעגלייך געווען
זיך צו מאַכען נייע מלבושים, איז פאָר-
געקומען אַ העלפּש-אַקציע לויט דער
איניציאַטיוו און הויפט - אויפזיכט פון
פון חנינע רב ר' נחום אַש שליט"א,
געדענק איך, אַז מ'האט געבראַכט מל-
בושים כּחוץ הים, גענצט צימערען האט
פון בעליינט מיט פערזענלעכע קליידער-
שטיק. עטליכע צעהנדיקע שטיידער

און וועש נייטאָרינס זענען געזעסען
מעהערערע וואָכען און האָפּען אויסגע-
פּראַכטען, געשמעלט און פּערברייטערט
די מלבושים און אויף ווייפּל איך
דערמאן זיך, איז צווישען די מלבו-
שים איך געווען אַ גאַנץ פיין פּוטער,
וואס אַ הינער אַדוואַקאַט, אַ גרויסער
נבון, האָט אוועקגעשענקט. אַט דאס,
מינע פּרייט, איז געווען אַ מלבוש-
ערומים אַקציע.

היינט אבער איז אלץ בשפיל עניות,
 קיין גרויסע בעקליידונגס-אקציע קומט
 שוין נישט פאר. אמת, די פרויען-גע-
 זעלשאפט "עזרה" קלייבט יעדעס יאהר
 צוזאמען עטליכע הונדערט שטיק קליי-
 דונג, וואס זי צוטיילט צווישן די
 דעברור'ע, אבער עס איז שוין נישט
 פערנענעם, וואס אפאל, עס איז
 שוין נישט דאס.

האבען מיר א געוועלשאפט, וואס הייסט „מלביש ערומים“, וועמענס איינ- ציעע און פונעבאע איז אַןאַקסליידען נאָ- קעטש און פונדעסטוועגען מוז זי זיך בעגניגענען נאָר מיט אַנקליידען פיס פון אַרימע קינדער.

א גאנץ יאהר קלויבען זיי א גרע-
שען צו א גראשען, סיי פון א בלי-
מעל טאג, פון חתונות און בריח'ן און
וואו עס לאזט זיך נאך. ווען עס קומט
אנהויב ווינטער, בעת עס געהט די
סדרה יוצא, וואו עס דערצעהלט זיך,
אז יעקב אבינו איז ארויס פון באר-
שעם קיין חרן און אויפ'ן וועג, ווען
עס איז איהם אויסגעקומען צו נעכטי-
גען אויף דער גאס מיט א שטיין צו

איך וועל אייך מאַכען, אז טראַץ דעם,
וואס איך לויב אייער אַרבייט, מוז
איך אַבער אויפמערקזאם מאַכען, אז
דאס צוטיילען קאן פאַרקומען אויף אַ
עשטידענעם אופן און מען דאַרף דער-
פון נישט מאַכען קיין צוגריסס פאַר-
פּע.

זשידאווסקיע וואַיסקא...

זינט בר ככבא און דוד אל ראו
איז קיין יידיש מיליטער גישט געווען.
עס זענען געווען און עס זענען וויי-
טער פיההען יידישע מיליטער-לייט
אין פרעמדע ארמען, טויזענדער יי-
דישע זעלבנער זענען געמאלדן אין
דער לעצטער מלחמה, ווי אלץ אין די
פריהערדיגע מלחמות, אבער ספעציעל
יידיש מיליטער, וועלכעס זאל פערטיי-
גיגען דאָס יידישע פאלק און דאָס יי-
דישע לאַנד, ווי שוין גישט געווען
פון יענער צייט אָן.

קיבט צו געהן דער מיהרער פון
די רעוויזיאניסטען וואלדימיר זשאבא-
טינסקי און האָט געוואָרפֿען דעם גע-
דאַנק וועגן שאַפֿען אַנאַייגנעס יודי-
שע אַרמטע, אונטער'ן נאָמען „בִּירֶת-
הַחַיִּל" וועלכע זאָל זיך רעקרוטירען
פֿון געוועזענע מיליטער לייט, וואָס
האַבען שוין געשמעקט, ווי מען זאָגט,
פֿולדור.

די אימפאטע פון די דאָוועג מילי-
טער לייט איז צו שאפען פאַר ארץ-
ישראל, וואו מיר זענען בעדרעגט פון
די אַראַבער, אַ זעלבסט-שוך, זיך אַקע-
געצושטעלען אונזערע אָנפאַלער.

אין גאַנץ פּוילען, און אפשר אין
אַלע לענדער, וואו יודען וואוינען נאָר
אין גרויסע שטעט, האָט אנהענגער,

קאפאטס, האָט ער געבעטען ביים אוי-
פערשטען, אז ער זאָל האבען לחם
לאכול ובגד לבוש, אַט אויף
דאמאלס האָט די „מלביש ערומים“
אויסגעקליבען די ריכטיגע צייט צו
פערזיידן 70-80 פאָר שילעך צו
אַרימע קינדער.

די דאָזיגע צוטיילונג איז אָבער פאָרגעקומען מיט אַ גרויסער פאַמפּע, דײַניג: מען האט אײנגעלאָדען חשוב־העיר אין מנין פון ה' פישעאָלטער (וואַרשאַווער 21), וואו עס האט געדאַ-ווענט דער שטאַט־חזן ה' באַדאַש און ר' משה האָלטער האט געהאַלטען אַ שעה־נע דרשה ווענען דער מצוה פון מלביש ערומים. דאָן האט מען געטיילט עליות אַלע פערבעטענע געסט, וועלכע הא-בען מנדר געווען יעדער כפי יכולתו גדבות פאַר „מלביש ערומים" און בעת מען האט ביי מוסף געטיילט די שיכ-לעך. האט דער עולם דערווייט גע-מאַכט קידוש און זיך געווינשען, אַז איה"ש איבער אַ יאהר זאָלען זיי קא-נען טיילען כאַטש דריי מאָל אַזוי פיעל שיכלעך ווי היי־אָהר...

ה'זאא לנו מדברינו, וואס בין איך
אויסען מיט מיין איבערגעבען די גא-
צע געשיכטע, כדי אייך צו דערצעה-
לען, אז די חברה "מלביש שמונים"
שהט אן גאנצן גוטע זאך, וואס זי פער-
שטעט ביז 80 פאָר שילדער און אויך
טיילריווי זאָקען פאר 80 קינדער, וועל-
כס זענען נעביך פערזאנלעכע צו געהן
באָרויס. איך האָב געזעהן, ווי אַ מו-
טער, צוקופטנדיג, ווי איהר קינד בע-
קומט שילדער, האט זיך צושטימעט
און איז געווען גליקליך, אַבער זייט
זיך מילך פאר מיין אַפּערענע -

זער צוקונפטיג יודיש מיליטער.
אויך אין טשעכאסלאווא איז פער-
גאנגענעם שבת געשפאצן געווארען אז
אפטיילונג פון „ברית החיל“ צו דער
דאזיגער פערמאנונג איז צוקומען צו
פארהערן דער הויפט-קאמנדאנט ערליי-
ציוויל געמיינדעס מיט זיין אדיי-
טל.

טאגס (מיליטעריש געקליידעט), וועלכע
האָבען אויפגעקלערט די בעדייטונג
און ציעלען פון דער געזעלשאפט.
זענען אָבער צו דער פערזאָנלונג
געקומען אַ גרויסע מיטגלידער פון דער
„געזעלשאפט פון יודישע פראָנט-קעמ-
פער“, וועלכע עגזיסטירט שוין הייַע,
און האָבען אָנגעהויבען שטעלען פראָ-
גען און געוואָלט שטערען, אַז דער
„ברית-החיל“ זאָל נישט געשאפען ווע-
רען, מחמת דעם וואָס דאָס וועט זיין
אַ קאָנקרעטן פאַר זייער אינסטיטוציע.
האַט זיך אָנגעהויבען אַ דיסקוסיע,
וועלכע איז איבערגעגאַנגען אַן ייִצ-
טירען זיך מיט פאַטריאַסיום, ד. ה.
ווער עס איז אַ גרעסערע פּוילישער
פאַטריאַט.

די דאזיגע דיסקסייע האָט אַרױסגע-
רופען אַ נישט-אנגענעהמען בײנעשמאַק,
ווייל דעקלאַרירען זיך אלס פאַטריאַ-
טען פון פּוילען איז היינט אַנאײבאַריגע
זאך.

די דאזיגע פערזענלעכע האט זיך
פונדעסטוועגן געפונדעט בשלום און
עטליכע צענדלינג געוועזענע מיליטער-
דייט, וועלכע זענען מסכים זיך צו
געהן שלאגן מיט די אראבער און
פערטיידיגען דעם יודישען כבוד, די
יודישע ערד אין יודישען לאנד, הא-
בען זיך פערשריבען אלס "ברית

לוי־תן

וישען שנים ליצע, טערארט. אָבער
 אָהן מעלאַדראַמאַטיק, אָהן קישען-פער-
 געצעכץ. דער פּוֹלם וועט טאָקן עטלע-
 כע שעה אין טעאָטער און וויללט זיך
 בקול-רם.
 אָבער מיר מוזען תּיפֿך צוגעבען, אַז
 אַ גרויסען סערידינאַט אין אונזער גוט-
 פערבונגעטען אַווענד האָבען די אויס-
 פיהרער. צעראַקאָ, וועלכע שפּילט די
 הויפט־ראָל, אַרבייט מעשים. באַלצער-
 זשאָק, ווי ס'וווייזט זיך, איז אַנ־אַר-
 טיסט מיט טעמפּעראַמענט (ער האט
 נור מאַנכע סצענעס געדאַרפט שפּילען
 רוהיגער, כדי זיי זאָלען אַרויסקומען
 סובטעלער), ער האָט געשפּילט זיין
 ראָל לעבעדיג, הייטער און אַריינגע-
 ברענגט פּיפל־היימליכקייט. דער פּע-
 גאָטער דעמביטש, הונט ער האט זיך
 נאך נישט אַינגאַצען בעפרייט פון זיין
 מייסטערהאַפּטער ראָל פון "אַלטען פּאַר"
 וואס איז געווען בעמערקבאַר און מאַכט
 כע סצענעס. האט אויך דאסמאָל גע-
 שפּילט אויסגעצייכענט. אויך וואָטעש-
 קי, וואס האט זיך בעזונדערס אויסגע-
 צייכענט אין "די בריק" האט פלין,
 מיט פּיפל־קאַמיונס אויסגעפיהרט זיין
 ראָל. דאס זעלבע קען מען זאָגען
 וועגען קאָסטיומקאָן אלס דער
 קראַמוזען.
 אָבער דער "עווענעמענט", אַזוי צו
 זאָגען, פון דער דאָזיגער פּאַרשעלונג
 איז אַ בעניטש, וועלכע מיר וועלען
 בקרבֿ וועהן אויפֿן עקראָן. זי איז
 געווען אין איהר ראָל גלענצענד. זי
 האט אינקארנירט אין זיך דאס פאַר-
 דער־לייכטזין און גוטמטיגקייט. די
 ראָל איז פאַר איהר ווי געשאפֿען און
 אַרויסקומען בעזונדערס בשלמות אַ
 דאָק איהערע אויסערליכע בעדינגונגען.
 די דעקאָראַציעס געהעריג צוגע-

Kino „EDEN“, ALEJA 12

שבת גרויסע פרעמיערע!

פלעיאדע פון די גרעסטע פילם - אַרטיסטען

אינ'ם בעריהמטען פילם

DRAMAT NAD BOSFOREM

לויט'ן בעקאנטען ראָמאַן פון קלאָד פאַרער

CZŁOWIEK, KTÓRY ZABIŁ

עמאַציאָנירענדע אַקציע. אויסערגעווענליך שפּיעלען! לוקסוספולע אויסשטאַטונג. טריומף פון דער טעכניק.

URODONAL

Zwalcza reumatyzm podagry piasek sklerozę

czyści nerki oczyszcza wątrobę i stawy łagodzi arterję i zwalcza otyłość

Do nabycia we wszystkich aptekach i skł. apt. Przedstawicielstwo Warszawa, Fredry 4.

„STYLOWY”

2 אלעז 27 - טעל. 1574

שוין זיט לאנג אַנאַטיסטישע פּרעסטיגע קרעאַציע פון „פאַרמאַנאַנט“ און 1933.34. נייטער טיפּקעסע פון דער שעהנער יידישער טאָר סילוויאַ סידלי און דזשארזש באַפּט אין דעם שלאַגער-פילם

ODMET ULICY

געשאפן דורך דעם רעזשיסער פון „מאדאם באט-טערפליי“ און „גיהנום פון פרויען“.

איבער'ן פראַגראַם: קלאַנג - צוגאַבען.

SZPIEG W MASCE

מיט האַנקאַ אַרדאַנבאָגאַ.

Kino „LUNA“ dawniej „GRAND“

נאַרמאַ שירער און פרעדריק מאַרטש

אין פילם

Uśmiech szczęścia

אויסערדעם: פאַקס און פ.א.ט. צוגאַבען.

Król cyganów

מיט חאַסע מאַחיקאַ.

„ATLANTIC“

אַגראַדאַווא 14.

דער בעקאנטער אַרטיסט יושאַן גילבערט

Upiór Paryża

אויסערדעם

Wampiry wyścigów

(Miłość i Hazard)

איינציגער אופטריט פון אידא קאמינסקא אין טשענסטאכאָו.

היינט פרייטאָג, ד. 1 דעצעמבער 8-45 א זיגער אָוועד וועט אין קאַמעראַל-טעאַטער פאַרקומען איין איינציגער אופטריט פון אידא קאמינסקא מיט איהר פאַרשנער, דעם בעוואוסטען דרא-מאַטורג משה ליפמאַן מיט זייער אויסגעצייכענטען אַנסאַמבאַל אין דער פּרעסטיגע פּיעסע פון ר. ניעוויאַ-ראָוויטש א.נ. „איהר לעצטע פּראָגע.“ דאָס טשענסטאכאָווער פּובליקום, וועל-כעס האָט שוין לענג נישט געהאַט די געלעגנהייט צו זעהן יודיש טעאַטער, וועט זיכער אויסוועלען דעם זאַל ביז'ן לעצטען פּלאַץ.

בילעטען שוין צו בעקומען אין דרו-קטריי פון ה' ב. באַטשאַן.

פון דער יודענשטאָטס-פאַרטיי.

שבת, דעם 2 ד. ח. האָלט 4 מאכמ. קומט פאַר אַ גרויסע פּערזאָנלונג גע-ווידמעט די לעצטע טוריטען - גזרות אין א"י. רעפּערירען וועט ח' נ. לי-בערמאַן.

שבת 9 אָוועד קומט פאַר אַ טע-אָוועד, אויף וועלכען עס ווערען פער-בעטען חברים און סימפּאטיקער.

עס ווערען אָנגענומען איינשרייבונ-גען אויף העברעאישע לעקציעס. די לעקציעס קומען פאַר 2 מאָל וועכענט-ליך פאַר חברים און סימפּאטיקער. אינ-פאַרמאָסעט ערטיילט דער סעקרעטאַ-ריאַט, ב. יאָסעלעוויטשא 9.

אַלע חברים, וועלכע האבען זיך נאך נישט לעגיסטרירט ווערען אויפ-געפאָדערט עס צו טהון.

פון דער רעוויזאָניסטישער

בעוועגונג.

שבת, דעם 2 ד. ח. 3 נאכמיטאג קומט פאַר אַ פּערזאָנלונג, געוויימעט די לעצטע גזירות פון דער מאַנדאַטאַר-מאַכט.

לויט'ן מוסטער פון אַ רייה שטערט, וואו די רעוויזאָניסטישע אָרדנען איין פּראָטעסט-מיטינגען געמיינזאַם מיט אַלע רעכטע גרופּירונגען, וועלכע שטעהן אין דער אָפּפּאָזיציע צו דער ציוניסטי-שער עקזעקוטיווע, האָט דער היגער ברית הצה"ר אויף בעשלאָסען איינצו-אָרדנען אַזאַ מיטינג.

צו דעם צוועק האָט די פּערזאָנלונג פון „ברית הצה"ר געשאפן אַ קאָמי-טעט „וועלכער זאָל אָרגאַניזירען דעם פּראָטעסט מיטינג, אין וועלכען ס'זענען אַריין פאַרשטעהער פון אַלע רעכטע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציעס אין טשענ-סטאָכאָו.

אויף די לעצטע זיצונגען פון קאָמי-טעט איז בעשלאָסען געוואָרען איינצו-אָרדנען די קומענדע וואָך אַ גראַנדיז-זען פּראָטעסט-מיטינג געגען די ענגלי-שע מאַנדאַטאַר-מאַכט, ווי אויך געגען דער יעצטיגער עקזעקוטיווע.

פאַר די קינדערס - וועגען.

אין דער יעצטיגער ביטערער צייט, פיהלען די אַרימע קינדע אַממעהערסטען די נויט, איבערהויפט די שול-קינדער, וועלכע נישט פאַר, וואָס זיי האָבען נישט קיין ברויט צו דער זאַט און קי-מען אַפּטמאַל אין שולע הונגעריגערהייט, האָבען זיי אויך נישט קיין שיק אויף די פיס.

דער עלטערן - קאָמיטעט פון דער פּאַוועשכענע-שולע נומער 15 האָט אונ-טערגענומען אַנאַקציע צו בעקליידען די אַרימע קינדער פון זייער שולע מיט שיכלער. צו דעם צוועק אָרדנען זיי איין דעם 9-טען אָרדנען ד. י. אין לאַקאַל פון „מכבי" אויף קאַטעדראַלע גאַס (געוועזענער טעאַטער ראָומאַטישטשי), אַ גראַנדיזען טאַנק-אָוועד מיט פיעל פּערזאָנלונגען.

די גאַנצע הכנסה איז בעשטימט צו בעקליידען די אַרימע קינדער מיט שיכלער. עס איז משהר ווי זיכער, אַז די היגע יודישע בעפעלקערונג וועט אַרויסווייזען א געהעריגע פּערשטענדניש פאַר דער דאָזיגער וויכטיגער אַקציע און זעהן, אַז זיי אימפּרעזע זאָל געקרינט ווערען מיט אַנאַקציע.

דער צוזאַמענפאַהר פון „הנוער הציוני“.

פּערגאַנגענעם פרייטאָג האָט זיך אָנגעהויבען דער 3-טאָגיגער צוזאַמענ-פאַהר.

געגרינדעט אַ פּעראַייניגטער יודישער נאַציאָנאַלער קאָמיטעט צו פּראָטעס-טירען געגען די רדיפות אויף יודישע עולים אין ארץ-ישראל.

אין אונזער שטאַט איז געגרינדעט געוואָרען אַ פּעראַייניגטער יודישער נאַציאָנאַלער קאָמיטעט צו פּראָטעסטרירען געגען די רדיפות אויף יודישע עולים אין ארץ-ישראל. דער קאָמיטעט בע-שטעהט פון פאַרשטעהער פון: מזרחי, תנועת תורה ועבודה, ברורי, ברית הצהר ע"ש זבוטנסקי, בית"ר, יודענ-שטאַט פאַרטיי, ברית החיל, ברית ישורון און אַ גאַנצע רייע יוגענד-אָרגאַניזאַציעס.

דער קאָמיטעט אָרגאַניזירט אין די נאָנטסטע טעג אַ גרויסען פּראָטעסט-מיטינג געגען די אויבערדערמאנטע רדיפות.

פלענאַרט פּערזאָנלונג פון קאָמיטעט צו פּראָטעסטרירען געגען די רדיפות אויף יודישע עולים אין א"י.

זונטאָג, דעם 3 ד. ח. 5 א זיגער נאָכמיטאָג קומט פאַר אַ פּלענאַר-פער-זאַמלונג פון קאָמיטעט צו פּראָטעסטרירען געגען די רדיפות אויף יודען אין ארץ-ישראל.

אַלע אָרגאַניזאַציעס ציוניסטישע גרופּירונגען און ווירטשאַפּטליכע אָרגאַ-ניזאַציעס ווערען געבעטען צו שיקען זייערע פאַרשטעהער אין לאַקאַל פון דער רעוויזאָניסטישער אָרגאַניזאַציע, אַלעס קאַשטשוסקי 16.

פון פאַבריקאַנטען און סוחרים-פּעראַיינ.

די פּערזאָנלונג פון פאַבריקאַנטען און סוחרים פּעראַיינ בעט אונז בעקאָנט צו מאַכען, אַז אין וואַרשאַ איז געגרינ-דעט געוואָרען אַ קאָמיטעט פאַר ענינים פון תביעות פון פוילישע בירגער אין דייטשלאַנד.

דער דאָזיגער קאָמיטעט רעגיסטרירט און סעגרעגירט אַלע תביעות און זא-מעלט אויך די איינצעלהייטען, וואָס זענען נאָע די הויך און מין פון די איינגעהאַלטענע סומעס.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט ווערען אויפגעפאָדערט אַלע מיטגלידער פון סוחרים פּעראַיינ, וועלכע מ'האַט צוליבע פערשיענע סיבות פּערהאַלטען אין דייטשלאַנד זייערע געלדער (עקספּאָרט, בענק, דירה געלד פון הייזער), אַז זיי זאָלען זייערע תביעות רעגיסטרירען אין סעקרעטאַריאַט פון פּעראַיינ אין די אמטליכע שעה'ן, אָדער אויך אין קאָמי-טעט, וואָס געפינט זיך אין לאַקאַל פון פּעראַיינ פון פוילישע סוחרים, וואַרשאַ, זיעלנא 50.

מ'דאַרף שוין איינצעהלען די דריטע ראַטע פון דער מלוכה-הלוואה.

דער טערמין איינצעהלען די דריטע ראַטע פון דער מלוכה-הלוואה איז פון 1-טען ביז'ן 5-טען דעצעמבער. יעדער סובסקריבענט דאַרף איינצעהלען זיין ראַטע אין זעלבען אָרט וואו ער האָט די הלוואה געצייכענט.

די דירעקציע פון דער פאַבריקאַנטען און סוחרים-באַנק בעט אונז מודיע צו זיין, אַז פּדי אויסצומידען אַ געדראַנג דאַרף יעדער שוין פון היינט אַן איינצעה-לען די דריטע ראַטע.

קאָמוניקאַט פון זש. ט. ה.

פונ'ם 12 דעצעמבער ווערט אָרגאַ-ניזירט אַנאַינסטרוקטאָרען - קורס פאַר אויספלוג פיהרער. איינשרייבונגען נעמט אַן דער סעקרעטאַריאַט ביז'ן 9 דע-צעמבער. דער קורס פאַר מיטגלידער און סימפּאטיקער איז פריי פון אַב-צאָהל.

דער סעקרעטאַריאַט פון זש. ט. ה. גיט אַרויס פאַר מיטגלידער הנחה-בי-לעטען פון 50 פּראָצ. אין קאַמעראַל-טעאַטער.

די טשענסט. אַבטיילונג עפענט אַ קאָלאָניע פאַר יוגענד פון העכער 14 יאָהר אין קריניץ.

דער פרייז פאַר 19 טעג אויפּהאַלט אונטער פּעדאַגאָגישע און מעדיצינישע אויפזיכט 85 זל. אינפאַרמאַציעס ער-טיילט דער סעקרעטאַריאַט פון האַלב 9 ביז 10 אָווענד.

שבת, דעם 2 ד. ח. קומט פאַר אַן-אויספלוג אויף דער פאַסט און שעלע-גראַף. טרעף-פונקט 9 פריה אין לאַ-קאַל.

ס'הערט געגרינדעט אַ וועלכט-שטענדיגער קאָמיטעט צו טראָגען הילף די יודישע פליטים פון דיי-טשלאַנד.

פדי צו רעאָרגאַניזירען די הילפס-אַקציע פאַר יודישע פליטים פון דיי-טשלאַנד, ווערט די הילפס-סעקציע ביים היגען קאָמיטעט צו בעקעמפּען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאַנד פּערזאָנלעכט, אזוי ווי אין וואַרשאַ, אין אַ וועלכטשטענדיגער אינסטיטו-ציע, וועלכע וועט טראָגען דעם נאָמען „פּעראַייניגטער יודישער קאָמיטעט צו טראָגען הילף פליטים פון דייטשלאַנד.“ די ערשטע אָרגאַניזאַציע-פּערזאָנלונג פונ'ם דאָזיגען קאָמיטעט וועט פאַרקו-מען זונטאָג, דעם 3 דעצעמבער 8 אָווענד אין לאַקאַל פון פאַבריקאַנטען און סוחרים-פּעראַיינ.

אויף דער דאָזיגער פּערזאָנלונג וועט אָבערגעגעבן ווערען אַ בעריכט פון דער ביז-איזיגער טעטיגקייט פון דער הילף-סעקציע און נאכ'ן אָנגעמען דעם סטאַטוס פון נייעם קאָמיטעט וועט גע-וועהלט ווערען אַ פּערזאָנלונג פון 9 פּערזאָנל און אַ רעוויזאָנס - קאָמיטע. אויף דער זעלבער פּערזאָנלונג וועט אויך ארויסטרעטען מיט אַ רעדע דער דעלעגאַט פון דער צענטראַלע רעד. יוסף העפּטמאַן.

ביי אַפּעסטילאָגיקייט, שלעכטען מאָ-גען, שווערער פּעריאָאָנג, קישקעס-פּעריאָאָנג, אויפגעבליאָנעקייט, סטאַף-וועקסעל-שטערונגען, הויט-אויסשטונג, בעפרייט דעם קערפּער פון די אָנגעזא-מעלטע פוילינגס-גיפּטען, דאס גאַטירלי-כע ביטערואַסער Franciszka Józefa

די קאָנסטיטואַירונג פון דער „מזרחי" - פּערזאָנלונג.

אויף דער לעצטער פּערזאָנלונגס-זיצונג פון „מזרחי" האָט זיך דאס פּרעזידיום קאָנסטיטואירט אויף פאַל-גענדען אָפּן: פּרעזעס-ח' יוסף שמעון קאַפּלינץ, וויצע-ח' מ. זילבערבערג, סעקרעטאַרען: ד. מאַקאוויטש און יחיאל האַמבורגער, קאַסירער-יצחק וואַרמבאָט.

די אַקאַדעמיע לכבוד דעם ליסטאָפּאַד-אויפּשטאַנד.

דורך דער איינציאָטיוו פון לטניאַן א. נ. פון בערעק יאָסעלעוויטש און פון פּעראַיינ פון געוועזענע פּראָנט-קעמפּער פאַר פוילענ'ס אונאַבגעניגקייט, איז מיטוואָך, דעם 29-טען ליסטאָפּאַד פאַר-געקומען אין זאַל פון האַנדווערקער-פּערזאָנל, 1-טע אלעז 12, אַ גראַנדיזעווע אַקאַדעמיע לכבוד דער 103-טער יאָהר-צייט פון ליסטאָפּאַד-אויפּשטאַנד.

דער זאַל איז שעהן דעקאַ-רירט, די טריבונע איז בעפּוצט מיט די בילדער פון פּרעזידענט מאַשטשיצקי און מאַרשאַל יוזעף פילסודסקי. אַנ-עהרען-וואָך פון לעניאַן האָלט די פוילישע פּאָהן און שטעהט „נאָ באַטש-נאַכטש“.

פּרעזעס ד"ר סט. קאָהן עפענט די אַקאַדעמיע און זאָגט עטליכע ווערטער וועגען דער בעדייטונג פון היינטיגען יום טוב. פּרעזעס ד"ר באַטאָויע האָלט דאָן אַ לענגערען רעפּעראַט וועגען דעם אַנטייל פון יודען אין די פוילישע אויפ-שטאַנדען. ח' ווערנער שילדערט אין אַ שעהנעם פויליש דעם אויפּשטאַנד פון יאָהר 31-1830 און פּערענדיגט מיט'ן אויסרוף „זאָל לכּבּען פוילען און איהרע פיהרער“.

דאָן דעקלאַמירען די שילדערנס פון פּרל. וויינשטאַקס-שולע: ראַבינאוויטש און בעאַטוס, אויך דער מנצח-כאַר פון דער נייטער סינגאַגע אונטער דער ליי-טונג פון דיריגענט ה' לעוואַקאוויטש זינגט די „ערשטע בריגאַדע" און דעם פוילישען הימן.

די אַקאַדעמיע האָט אויך די פּערזאָ-מעלטע געמאַכט אַ גוטען איינדרוק.

פון ברית הקנאים.

דער ברית הקנאים ענטוויקעלט זיך אין אַ שנעלען טעמפּאַ. עס קומען צו כּסדר פרישע חברים. איינשרייבונגען נעמט ווייטער אָן דער סעקרעטאַריאַט פון ברית הקנאים ב. יאָסעלעוויטשא 9.

עס קומען אויך פאַר העברעאישע קורסען פאַר אָנפּענגער אין וועלכע עס קאָנען אַנטהאַלטען חברים און סימ-פּאטיקער.